

***Show me a hero*, una radiografia genial de la micropolítica**

per Victor Solé Ferioli ([@sule25](#))

Les sèries de televisió polítiques estan de moda des que Aaron Sorkin va enlluernar-nos amb *The West Wing*, que va aparèixer a Espanya com *El Ala Oeste de la Casa Blanca*. En [Silvio Falcón](#) ha escrit alguns articles sobre [sèries i política](#), i fins i tot ha analitzat per què l'[Imperi Galàctic](#) de la saga *Star Wars* va caure. Aquest cop, però, seré jo qui analitzi des d'una vessant politològica una de les millors sèries polítiques d'aquesta dècada: [Show me a hero](#).

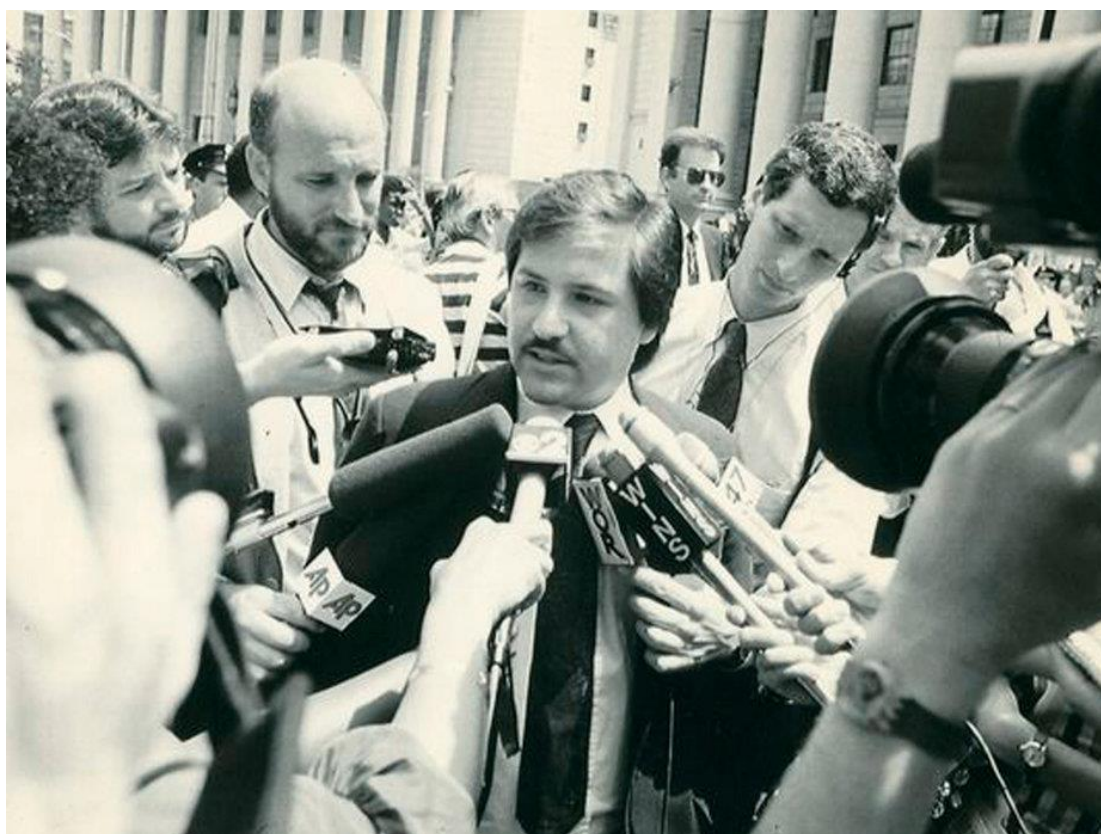
Abans de seguir, **us aviso que aquest article és un spoiler constant**, ja que sense la informació detallada de les trames i dels personatges, no podria fer aquesta anàlisi. *Show me a hero* és una minisèrie política de la HBO apareguda a finals de 2015. És la història tràgica del que fou l'alcalde més jove dels **Estats Units d'Amèrica** entre 1988 i 1990, **Nick Wasicko**. Va ser alcalde de Yonkers, una petita ciutat a les afores de Nova York. Una mena de Terrassa de Nova York. Magníficament interpretat per l'actor Oscar Isaac, Wasicko és una figura tràgica de la micropolítica, d'aquella que es viu a peu de carrer, i en la que s'entrellacen molts interessos, diferents vides i molta diversitat, fent de la política local una de les més interessants a l'hora de viure, explicar i analitzar. Els tres temes cabdals a *Show me a hero* són la lluita pel poder i com mantenir-lo, el capital social veïnal, i l'etern dilema americà de les lluites racials.

Ciutat petita, poder ínfim?

A Yonkers, els alcaldes tenien mandats de dos anys. Mandats bianuals que es basaven en el carisma de l'alcalde del moment, el qual no havia d'entrar en masses polèmiques. Al començament de la sèrie, l'alcalde Angelo Martinelli, interpretat per Jim Belushi, es veu atrapat per una demanda per

part d'un jutge federal. La causa: construir un nou barri d'habitatges públics i protegits pels habitants de cases barates, blocs construïts a finals de la dècada de 1950 i que 30 anys després ja són focus de mala vida, delinqüència, criminalitat, drogues... Blocs en els que viuen majoritàriament persones de raça negra i hispana. Els veïns blancs, mentrestant, la gran majoria, viuen en els típics *suburbs*, els barris residencials de caseta, jardinet, intimitat, privacitat, seguretat. Un apartheid en tota regla, a només dues hores de **Nova York**. El jutge federal resol i obliga que Yonkers, una localitat de l'estat de Nova York, dugui a terme una reubicació de moltes famílies del barri degradat en un nou barri, amb casetes de dos pisos, amb jardinet i que s'ha de construir just davant del barri dels blancs. El conflicte està servit, i tot l'ajuntament ho sap. L'alcalde Martinelli, demòcrata, el primer. Amb sis anys de mandat (tres mandats seguits), Martinelli no pot fer altra cosa que acceptar la decisió de la Cort Suprema federal.

Tots estan en contra seva, des de les files republicanes fins a les seves pròpies. Un dels fets més interessants és que els regidors de Yonkers, siguin demòcrates o republicans, posseeixin el carnet d'un o d'un altre partit, **es deuen íntegrament i absoluta als seus votants**. Poden tenir una ideologia, uns objectius, unes voluntats, les seves pròpies ambicions, poden crear aliances i trencar-les, però sempre amb la mentalitat que es deuen als seus votants, en una mena de lligam que passa per damunt dels partits. Costa de creure i d'entendre, ja que durant tota la sèrie veiem que el principal antagonista de l'alcalde Martinelli serà el jove regidor demòcrata Nick Wasicko. I, per acabar-ho d'adobar, el principal rival de Wasicko serà el seu correligionari Hank Spallone (Alfred Molina). Italoamericans contra poloneso-americans. I, rere seu, els negres i els hispans.

El real Nick Wasicko, alcalde de Yonkers entre 1987 i 1989. Font: Teleprogramas.Fotogramas.es

Martinelli té una espasa de Dàmocles sobre el seu cap. Intenta anar contra la decisió federal, però els seus propis regidors li fan una mena de cop d'estat i asseuen a la butaca de l'alcaldia al jove Nick

Wasicko. Quina era la seva proposta estrella? Lluitar contra la decisió federal. És interessant veure com, des de la localitat, l'alcalde escollit ha de tractar amb tecnòcrates i jutges que no van ser escollits per ningú però que les decisions polítiques dels segons són molt millors que les que ha de defensar el polític. Ell es deu als seus votants, xenòfobs que no volen sentir a parlar d'un barri negre davant de casa. ¿Com mantenir el poder davant d'una decisió *top-down* establerta des d'una oficina en la que advocats, urbanistes, arquitectes i un jutge federal es reuneixen de tant en tant per a decidir què és millor per a una localitat tranquil·la en la seva divisió racial com Yonkers?

Wasicko no tarda gaire en comprendre que ha de canviar de bàndol. I quan ho fa, perquè és *the right thing to do*, com no para de recordar-s'ho la seva amiga **Vinni Restiano** (una retrobada Winona Ryder), tota la ciutat se li tira al damunt. Ell explica, una i altra vegada, que o bé acata la decisió federal, o Yonkers no podrà disposar d'un pressupost fins que la Cort Suprema el deixi. La federació imposant la seva *auctoritas*. Passen les setmanes, i Yonkers no pot respirar, fins que Wasicko acata i es posa al capdavant de la política pública.

Perquè veiem tots els passos d'una política pública. I aquest és un altre dels subtemes més interessants de *Show me a hero*. Des de la idea de crear-ne una que rebaixi la criminalitat i equalitzi els nivells de vida de grups humans dispersos en color i renda, fins a la seva implementació i la controvèrsia que genera. L'alcalde de Yonkers i els seus veïns es veuen convertits en simples *stakeholders*, actors que intenten incidir en una política pública en la que no creuen però que han d'acatar. Una política pública que es menja el dia a dia polític d'una ciutat, que polaritza la seva societat i que acaba amb la carrera política de tots els que han de liderar-la.

Veïns lluitadors

Quan Martinelli, Wasicko i Spallone, tots tres alcaldes de Yonkers durant la implementació de la política pública polèmica sobre els habitatges per negres al barri dels blancs, van veure la carpeta de les decisions a prendre, tot i no creure del tot en elles, sabien que acabarien malament. Durant tota la sèrie veiem els plens de l'ajuntament de Yonkers. Plens públics, en els que els veïns poden apropar-s'hi i dir-hi la seva. Criden, insulten, retreuen... La democràcia directa en estat pur: "Et vaig votar i mira com has acabat!", o "Traïdor! Ens has traït!", o "Quina mena d'alcalde ets que no segueixes la voluntat dels teus votants?"

Theodore Roosevelt, vint-i-sisè president dels EUA, va afirmar que "De vegades el govern ha de governar contra el poble perquè de vegades el poble no sap el que vol". A *Show me a hero* veiem aquesta realitat. La majoria dels blancs no volen negres al seu barri. Sí, són xenòfobs i racistes, alguns d'ells fins i tot supremacistes blancs. I tots ells, des de les seves idees, s'organitzen per a intentar incidir en la implementació de la política pública. L'exemple paradigmàtic en tota la sèrie és la veïna **Mary Dorman** (Catherine Keener). Al començament de la sèrie és una veïna desmobilitzada, que se sent cridada a la vida pública només quan ha de votar. Té una família típica americana: marit, fills, casa amb jardí i dos cotxes, barri blanc, tranquil·litat, seguretat. No li cal més. Fins que un bon dia li informen que li construiran un **barri de negres** davant de casa. Llavors veiem que totes les pors, tots els prejudicis, totes les manies de la senzill veïna Mary Dorman supuren per la seva pell. Amoïnada, va a les reunions veïnals que organitzen els piquets contra l'ajuntament. Es posa al seu costat, i és de les que més escridassa els polítics locals. Dorman és l'antítesi de Wasicko. Veiem la política pública des de la perspectiva de la veïna de tota la vida, de la persona que no pot incidir més enllà de

l'acceptació de la mateixa. Finalment Dorman entén que la única manera per a fer-se escoltar és acceptant l'*auctoritas* federal. Deixa de banda els seus prejudicis i ajuda els tècnics administratius a implementar la política pública de la millor manera possible: els acompanya als blocs infrahigiènics on viuen els seus futurs veïns, els coneix, els palpa... Sense mai deixar de veure'ls amb por, els comença a comprendre des de l'ajuda del capital social veïnal que s'ha creat per assolir l'èxit de la política pública.

També és interessant el prisma de Doreen Henderson (Natalie Paul), una veïna negra més jove. El seu punt de vista és el d'una persona que ha nascut als blocs sense serveis. Deixa l'escola, es queda embarassada jove, perd el marit també jove, es converteix en una ionqui... Com Mary Dorman, la Doreen també és una persona desmobilitzada políticament. Quan deixa les drogues decideix distreure's entrant en l'associació veïnal del seu barri, que també incideix en la política pública però des del punt de vista de la demanda –més habitatges, amb millor qualitat, per a més gent–. Es mobilitza i intenta mobilitzar els seus. La diferència entre la Mary i la Doreen rau també en la seva cultura social: mentre que la primera troba de seguida una xarxa de persones que defensen els mateixos interessos, a la segona li costa més donada la desconfiança en la vida pública de la comunitat afroamericana. Vida *pública* basada en l'agressivitat, el prejudici, la por; una realitat existent tot i les voluntats de superar-la.

“Vostè és una bona veïna, Senyora Dorman”, diu el tècnic delegat de la política pública. Una de les millors afirmacions de la sèrie. Ella no la comprèn del tot, però segueix amb el seu treball de veïna, o millor dit: de ciutadana. Des de la desmobilització a la vida pública. El capital social, com recordaria Putnam, està en tots els contactes creats per part de Mary Dorman, una veïna anònima, per a incidir de la millor manera possible en el bon govern de la seva pròpia societat.

Negres i blancs

Lloc: Yonkers, perifèria de Nova York. Ciutat al *nord* dels EUA. Quan: finals de la dècada de 1980. I hi ha un problema que cueja: la pràcticament impossible integració entre ciutadans blancs i negres. Els primers, com hem dit, viuen en la seva gran majoria en barris de classe mitjana amb caseta i hortet. Els segons, en blocs de pisos que s'han convertit en focus de problemes. Mantenir aquestes castes basades en el color de la pell contradiu els ideals constitucionals dels EUA, contradiu les polítiques de l'estat de Nova York. Contradeia l'època fins i tot. El jutge federal imposa una política pública en una societat anacrònica, micro però encara plena de prejudicis.

Sabem que tot i que els darrers vuit anys els EUA hagin estat encapçalats per un president negre, **Barack Obama**, també sabem que darrerament hi ha hagut un renaixement de les pors i les lluites racials. La violència policial contra els negres tendeix a ser més aguda que contra els blancs. Els negres segueixen essent un dels grups més pobres dels Estats Units d'Amèrica. Segueix havent-hi una cultura dels blancs i una dels negres. [Donald Trump](#), candidat republicà a les presidencials de novembre d'enguany, és intencionadament racista, sabent que el gruix dels seus votants ho és.

La decisió federal que veiem a *Show me a hero* és una versió micro d'una altra decisió federal dedicada a enfortir la integració racial dins d'un país que va néixer sense ella, i que va viure una guerra civil en la que la raça fou peça clau per entendre-la. El juny de 1963 el president dels EUA d'aleshores, John F. Kennedy, va enviar la Guàrdia Nacional, una mena de Guàrdia Civil americana, a fer complir la llei a la Universitat d'Alabama, que no volia matricular dos estudiants negres. El

governador d'aquell estat, del mateix partit que Kennedy, es va posar al costat dels seus electors, pronunciant "segregació ara, segregació sempre!" Kennedy volia que es complís una resolució judicial de la Cort Suprema federal. I Wallace, tot i posar tots els pals a les rodes possibles, va haver de veure com també a Alabama es va imposar la integració racial.

En la sèrie veiem les dificultats del *melting-pot* americà, aquella barreja de races i persones i cultures. Fins i tot entre els blancs: entre descendents dels polonesos, dels italians, dels irlandesos. Tots ells fan pinya contra afroamericans i hispans. I sobre tots ells, la cúpula federal que, des de l'autoritat del *top-down*, els imposa una política pública per a millorar el *melting-pot* i seguir barrejant-lo. Veiem amb tota la intensió que el cresol de races no només és un accident de la història americana –i humana–, sinó que és un objectiu molt més gran, que va més enllà de les pors individuals dels ciutadans que han d'acceptar-la. Veiem que la integració ve imposada i que apareix sola: la política pública dels habitatges públics per negres en barri blanc té com a darrer objectiu la integració de blancs i negres; i els veïns, quan comprenen que no poden lluitar contra un monstre polític com és la Cort Suprema federal, accepten integrar-se amb els nous veïns. Quina altra solució els queda?

"Ensenya'm un heroi", resa el títol d'aquesta minisèrie de la HBO. Qui és l'heroi? Nick Wasicko, l'alcalde que no creia en una política que acaba liderant i que veu beneficiosa per a la societat? O Mary Dorman, la veïna que també comença oposant-se a aquella *policy* i que acaba millorant-la en benefici de tots els seus veïns? Qui és l'heroi en una societat complexa? El jutge federal? L'urbanista que crea el nou barri, especialment pensat per a integrar races i defugir focus delinqüencials? El tècnic administratiu que acompanya els veïns blancs a conèixer els seus futurs veïns negres?

A *Show me a hero* es tracten més subtrames que aquestes tres. Hem vist la vida d'una política pública micro, dedicada a la construcció d'habitatges de protecció oficial per negres en un barri blanc. Veiem també la lluita entre la legitimitat dels escollits i dels no escollits, dels objectius dels primers i de les finalitats dels segons. Veiem la cultura política de la societat, amb els seus prejudicis i pors, amb els biaixos de classe, raça i origen. Veiem la lluita entre el poder federal i el poder local, i com el primer sempre acaba imposant-se. Veiem moltes subtrames que fan les delícies de politòlegs, sociòlegs i fins i tot antropòlegs. Perquè, al cap i a la fi, parlem d'herois anònims que es posen d'acord, de vegades sabent-ho i de vegades no, per a millorar la pròpia vida pública.

Imatge de portada: QVemosVertele.com